

ACTUALITATS

OPINIÓ

És avui quan ja hem fet tard

Josep M. Figueres *

Que el director de la UNESCO escrigui sobre la cultura i la seva *dimensionalitat* en el món d'avui és normal. Que Mayor Zaragoza s'ocupi que la distribució de la cultura sigui assumida en parts proporcionalment directes és també normal. Si el 6% de la població del planeta consumeix el 35% dels productes vol dir que alguna cosa no funciona correctament. És evident aleshores que la visió alhora d'un científic i humanista transmutat en polític amb poder internacional és prou vàlida com per pendre en consideració el seu llibre *Demà ja serà tard*, que ha editat el Centre UNESCO de Catalunya i La Llar del Llibre.

Quan és demà en termes abstractes: la propera generació o una dècada, quatre lustres o el segle proper? Una reflexió apareguda el 90 però amb pròleg del 86 potser ens apropa un xic al demà. Quan parlem de demà ho fem només des de l'òptica ecologista. Gosaria dir des dels dos grans accidents nuclears i de les fuites de petroli. La consciència mundial, amb l'ajut d'organitzacions com Greenpeace, s'ha desvetllat, però l'home no surt en aquesta alternativa, i si surt és com a factor negatiu davant la natura. O sigui, és dolent que siguem 10.000 milions d'habitants atès que la natura en patirà les conseqüències i no hi haurà recursos per tots. Però aquests recursos sembla que ja no hi són ara, o almenys no arriben (...).

Observar el futur dels aspectes culturals ha estat l'objectiu de Mayor Zaragoza, que no ens parla dels aspectes planetaris de domini públic sinó d'altres qüestions de prou importància: el dret a l'educació, la informació com a dret, la investigació com a "creació", la universalitat de la ciència, el dret a la pau i a la vida, la política educativa, la universitat necessària... Com escriu Pedro Laín Entralgo al pròleg, és el llibre d'un esperançat.

L'esperançat diu que la fam, la ignorància, la salut i la vivenda són qüestions bàsiques i d'un rang ètic. Que morin 25.000 persones al dia per manca d'aigua potable esdevé ja un problema irreversible on sembla que poca cosa es pot fer. Només el crit de denúncia ja que els mitjans de comunicació, el fenomen social més important en la humanitat al seu parer, s'ocupen d'una perspectiva instantània i no estructural, espectacular i no bàsica de tota aquesta problemàtica que afecta l'home i l'entorn.

El planeta té una "càrrega" que difícilment pot superar, i aquest fet, amb la deshumanització de l'home, fa que hàgim de ser pessimistes pel demà, amb unes diferències entre el Primer i el Tercer Món cada cop més insalvables. M'estranya que sigui optimista i que sigui precisament el director de la UNESCO que va promoure el nou ordre mundial en la informació i que gràcies a l'oposició de les multinacionals de la comunicació i dels EUA va poder substituir Amadou-Mahtar M'Bow, el promotor del famós informe MacBride, que avui és ja carnassa d'arxius. Sobre la informació, Mayor cita M'Bow i parla de dret, democràcia, llibertat i justícia. Senzillament paradoxal.

Restava només el testimoni d'un home que s'ha encarregat de dirigir la UNESCO vers cotes epidèmiques però que honestament es preocupa pel demà. Tot plegat, com en diuen ara, al·lucinant. El llibre és dolorós i coent, com ho és la realitat. Mayor, però, arrossega un llast: que ha estat l'home que ha trencat una línia de progrés amb l'anul·lació del programa que establia *Un sol món, múltiples veus*. Té la sort de comptar amb el suport dels finançadors i l'honestedat intel·lectual i humana de preocupar-se pel futur dels desvalguts d'avui i de les legions de desvalguts del demà, un repte que no li envejo atenent la seva lucidesa i neta consciència. ■